

Якщо бізнес компанії у багатьох випадках залежить від стану її інформаційних мереж, необхідно назначити відповідального за розробку, впровадження та контроль виконання корпоративних правил, що направлені на зниження інформаційних ризиків.

Обов'язковою умовою успішного ризик-менеджменту в галузі інформаційних технологій є його безперервність. Тому оцінка інформаційних ризиків, а також розробка та оновлення планів щодо їх мінімізації повинні здійснюватися з певною періодичністю. Така робота щодо забезпечення інформаційної безпеки повинна бути комплексною та продуманою.

Література

1. Касперская Н. Защита от утечек информации в малом бизнесе / Н. Касперская. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rae.ru>
2. Аппенянский А.И. Человек и бизнес. Повышение психологической надежности. / А.И. Аппенянский. – М.: Барс, 2005. – 228 с.
3. Смольков Г.В. Предпринимательство и риск: опыт и проблемы / Г.В. Смольков, М.И. Левітан // Социально-политический журнал. – 2008. – №7. – С. 101-108.
4. Мишель М. Управление информационными рисками / М. Мишель // Финансовый директор. – 2010. – № 7. – С. 37-48.
5. Терентьев С. Оценка защищенности информационных ресурсов / С. Терентьев. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.daily.sec.ru>.
6. Белоус Ю. Организация безопасности хозяйствующих субъектов / Ю. Белоус, С. Витновская // Ведомости СПб. – 2006 – № 62 (1589). – С. 52-68.

338.1

Бакало Н.В., к.е.н., доцент,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Пошук інвестицій є однією з найскладніших проблем, з якою зіштовхуються підприємці. Інвестори малого бізнесу часто беруть участь в різних виставках або конференціях, на яких підприємці діляться своїми бізнес-ідеями чи досвідом розвитку підприємства. Разом з тим, наразі вони вкрай неохоче надають грошові кошти на розвиток маловідомих підприємств. Активну допомогу в пошуку інвесторів для проектів малого та середнього бізнесу надають різні асоціації підтримки, які забезпечують гарантії, необхідні для отримання позик на розвиток підприємства.

Вагомий внесок у розвиток підприємств малого бізнесу зробили відомі вчені Г. Козаченко, І. Маркіна, О. Виноградова, С. Ніколенко, З. Варналій, Г. Білоусов, В. Сизоненко, С. Реверчук та інші. Разом з тим, низка проблем, пов'язаних з інвестиційними аспектами розвитку керівників малого бізнесу, є недостатньо розробленими.

Реальне сприяння розвитку підприємництва в Україні, передбачає формування зрозумілих та економічно виправданих передумов і правил підприємницької активності. На рівні суспільства, на нашу думку, повинна бути сформована досконала інфраструктура підтримки підприємницької активності.

Тому, за мету статті ми ставимо обґрунтування теоретичних та практичних аспектів пошуку та залучення інвестицій у розвиток малого бізнесу.

Практика господарювання свідчить, в Україні на даний час залишилися, по суті, поодинокі інвестори: банки, венчурні фонди тощо. За великим рахунком, малий бізнес в Україні взагалі не становить інтересу для великих закордонних компаній, окрім вкладень, зроблених особисто. Венчурні фонди та інституційні інвестори (СБРР, МФК) взагалі не цікавляться проектами вартістю менше \$ 500 тис і не підкріпленими успішною практикою бізнесу.

Проведений аналіз визначив, що зниження інвестицій відбувається нерівномірно: на 41 % зменшився їх обсяг в розвинених країнах і на 39% - до держав з економікою, що розвивається. Найменше (на 2,6%) постраждав Китай, зате в США занепад склав 57%. Рекордсменом за темпами зниження обсягу інвестицій стала Велика Британія – на 92,7%. Інвестиції в Бразилію скоротилися на 49,5%, Індію - на 19%, Росію - на 41,1%. Втім, є й позитив: Німеччина (+40,7%), Африка (+36,2%).

Україна на цьому фоні не показала нічого іншого. Пріоритетними галузями для фондів прямих інвестицій є АПК, харчова промисловість, телекомунікації, енергозбереження та імпортозаміщення,

фармацевтика і т.д. Спрямовані на цю сферу і інтереси інституційних інвесторів. Так, ЄБРР, МФК і CRG Capital створили фонд для викупу проблемних активів у країнах Центральної та Східної Європи, в якому на частку України поки передбачено близько 30 млн євро. Інтерес для цього фонду представляють середні компанії з річним оборотом близько 25 млн. євро.

За результатами комплексної порівняльної оцінки діяльності регіонів Міністерством економіки щодо розвитку малого підприємництва та його підтримки на місцевому рівні, Полтавська область займає 11-13 місця, перемістившись з 16. Це є спільний результат роботи влади і бізнесу.

Як стверджують Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук, на рівні громади повинна бути сформована досконала інфраструктура підтримки підприємницької активності, що включає п'ять основних блоків (організаційно-технічний, фінансово-кредитний, освітньо-консультативний, ресурсний, інформаційний [1].

Призначення організаційно-технічної інфраструктури — сприяння дерегуляції підприємницької діяльності в громаді, усунення адміністративних та бюрократичних перешкод започаткування та підтримки діяльності суб'єктів малого бізнесу. Фінансово-кредитна інфраструктура повинна забезпечувати підприємницькі структури необхідними для їх діяльності фінансовими ресурсами. За результатами численних соціологічних досліджень, в регіонах необхідно створити освітньо-консультативну мережу підтримки підприємництва, яка б об'єднувала заклади освіти, професійної підготовки та консалтингову мережу. Об'єктивна необхідність ресурсної підтримки підприємств малого та середнього бізнесу обумовлена тим, що в переважній більшості вони створюються вперше або в результаті реструктуризації підприємств, і мають проблеми матеріально-технічного забезпечення тощо. Інфраструктура інформаційного забезпечення підприємницької діяльності повинна надати вільний доступ суб'єктам малого та середнього бізнесу до нормативно-правової та економічної інформації, встановити “зворотний зв'язок” із органами місцевої влади, сприяти інтеграції до світового інформаційного простору. Реалізація поставлених завдань можлива за рахунок спільного використання державних інформаційних ресурсів та створення ринку інформаційних продуктів та послуг за участі приватного сектора.

Але головним чинником, який суттєво стримує розвиток малого підприємництва, є досить високі відсотки щодо отримання кредитних ресурсів від банківських установ. Тому варто більш детально зупинитися на огляді аспектів Програми розвитку підприємництва Полтавського регіону, одним із пріоритетів якої є модернізація та розбудова інфраструктури, інформаційно-консультативна та фінансова підтримка.

Програма має 5 розділів з відповідними фінансовими зобов'язаннями за трьома напрямками [2]:

1) надання методичної, інформаційно-консультативної допомоги суб'єктам підприємницької діяльності та підтримка інфраструктури розвитку підприємництва;

2) надання мікрокредитів по реалізації бізнес-планів за рахунок коштів рефінансування Регіонального фонду підтримки підприємництва по Полтавській області та співфінансування від міст та районів - на поворотній основі;

3) часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами, використаними суб'єктами підприємництва на реалізацію інноваційно-інвестиційних проектів за пріоритетними напрямками заходів проекту Програми. Часткове відшкодування буде проводитись згідно затвердженого Порядку часткового відшкодування з обласного бюджету відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів, яке здійснюється на конкурсних умовах. Кошти з обласного бюджету будуть відшкодовуватись лише після завершення впровадження інвестиційних проектів в дію.

Програмою передбачено 16 пріоритетних напрямків розвитку малого підприємництва. Основні з них:

– впровадження енергозберігаючих технологій, стимулювання розвитку малого підприємництва в соціально-побутовій сфері, сприяння реалізації бізнес-проектів, спрямованих на створення вискоелективних систем телекомунікацій, оздоровлення довкілля і переробку твердих побутових відходів;

– суттєва підтримка розвитку агропереробної галузі, фермерських, приватних селянських господарств та підтримка малого підприємництва у сфері сільського господарства, зеленого туризму та народних промислів, розвиток молодіжного підприємництва;

– вдосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів для сфери бізнесу та інші.

Програмою передбачено пом'якшення дії ряду чинників та проблем розвитку малого підприємництва на регіональному рівні. Зокрема, це:

- забезпечення дієвої фінансово-кредитної підтримки суб'єктів підприємницької діяльності шляхом відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого підприємництва для реалізації інвестиційних проектів;
- розширення різновидності шляхів інвестиційної підтримки малого підприємництва;
- поліпшення умов для самозайнятості населення шляхом навчання зареєстрованих безробітних за професіями, що дають змогу займатися підприємницькою діяльністю;
- забезпечення єдиних підходів до формування та реалізації в області державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності та інші заходи.

Майбутнє малого та середнього бізнесу в Україні досить невизначено, тому що достатньої допомоги для розвитку цього сектора держава так і не запропонувала. З іншого боку, для багатьох інвесторів все це відкриває широке коло діяльності.

Доцільно зазначити, що нині є досить багато підприємців, які перебувають в активному пошуку джерела фінансування. І не знаходячи його в кредитних організаціях, благодійних фондах або державних програмах, зневіряються і намагаються продати свій бізнес або ж «влити» його до складу великих корпорацій. Однак, так само існує безліч приватних осіб або компаній, які мають у своєму розпорядженні надмірні грошові кошти і готові робити інвестиції в малий бізнес.

На перший погляд, ситуація позитивна: інвестиції в малий бізнес вигідні як для підприємця, так і для інвестора. Але тут виникають деякі проблеми.

Існує ряд великих корпорацій, які мають намір вкладати свої фінансові кошти в бізнес, що розвивається, проекти якого обіцяють бути перспективними. Реальними є два шляхи: або проект починає приносити дохід і тоді він буде прибутковим, це значить, що вкладені інвестиційні кошти будуть виправданими. В іншому ж випадку, обидві сторони понесуть мінімальні збитки. Так само крім фінансової підтримки, інвестор може надати приватному підприємцю для розвитку його бізнес-проекту і необхідне обладнання, приміщення або кваліфікованих фахівців.

Приватні інвестори теж не обходять увагою різні цікаві для них бізнес-проекти, якими займаються підприємці малого бізнесу. Але в разі збитковості проекту втрати приватного інвестора можуть бути набагато серйознішими. Крім того, приватний інвестор, роблячи інвестиції в малий бізнес, ризикує зіткнутися з проблемами неправомірного виманювання великих грошових сум. Це означає, що власники малого бізнесу повинні бути уважними при виборі відповідного інвестора, щоб уникнути фінансових махінацій. Для цього дуже важливо стежити за тим, щоб вся документація по фінансуванню проекту була прозорою: у ній повинні бути присутніми чіткі описи як плану витрати коштів, так і плани розподілу отриманих доходів. В бізнес-практиці мають місце випадки, коли сучасні підприємці розвивали певний проект, який користувався великим попитом на ринку, але в наслідок не отримали прибутку через те, що права на володіння цим проектом переходили до інвестора.

Таким чином, при пошуку інвестицій для малого бізнесу завжди потрібно враховувати фактори ризику.

Аналіз становлення малих підприємств дає змогу зробити висновки щодо участі та внеску регіональної та місцевої влади у вказаному процесі. Так, повноваження місцевих органів самоврядування дозволяють їм забезпечувати вагому підтримку підприємництва на відповідних територіях. Формування нового бізнесу, передусім, малого чи середнього, має бути в центрі уваги місцевої влади, оскільки зростання кількості робочих місць у малому та середньому бізнесі, підвищення за рахунок цього доходів населення міста та регіону – це значною мірою відображає результат її діяльності.

Реалізація вищезазначених завдань надасть можливість виявити причини не зацікавленості внутрішніх та зовнішніх інвесторів як вкладати капітал в розвиток підприємств малого бізнесу України, про що йтиме мова в подальших наукових дослідженнях автора.

Література

1. Важинський Ф.А. Особливості розвитку підприємництва на сільських територіях / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.7. – С. 120-123.
2. Режим доступу до файлу: <http://www.adm-pl.gov.ua>
3. Режим доступу до файлу: http://www.tsd.com.ua/articles_ru_01.php